

فرمهای مشاهده و پایش عملکرد معلمان

هدف

این فرمها به عنوان یک قالب برای مشاهده تدریس معلمان ایجاد شده و بر اساس چارچوب معلمی، فرآیندی سه مرحله ای را برای کسب اطلاعات در باره عملکرد معلمان در کلاس درس دنبال می کنند. توصیه می شود فرآیند مشاهده شامل مراحل گفتگوی پیش از مشاهده، مشاهده عملی تدریس و گفتگوی پس از مشاهده باشد.

- گفتگوی پیش از مشاهده: ناظر و معلم به بحث در باره آنچه در مدت بازدید از کلاس مورد مشاهده قرار خواهد گرفت، می پردازند. در باره خصوصیات دانش آموزان و محیط یادگیری اطلاعات تبادل می شود و اطلاعات خاص در باره اهداف درس و سنجش یادگیری دانش آموزان به اشتراک گذاشته می شود. نکته: در طول گفتگو، ناظر باید استانداردهای ارزشیابی و شاخصهای عملکرد را مرور کند. ناظر و معلم می توانند توافق کنند که عناصر مورد تمرکز در مدت مشاهده را محدود نمایند. به علاوه، معلم می تواند اهداف و راهبردهای آموزشی مورد استفاده خود را برای محقق ساختن این عناصر مورد بحث قرار دهد.
  - مشاهده عملی تدریس: این فعالیت بهتر است حداقل ۳۰ دقیقه از تدریس معلم را تحت نظر قرار دهد. تاریخ و ساعت مشاهده، گفتگوهای پیش و پس از مشاهده و هرگونه مستندسازی باید بطور کتبی به معلم اطلاع داده شود.
  - گفتگوی پس از مشاهده: ناظر و معلم به بحث در باره نقاط قوت و ضعف عملکرد معلم در مدت تدریس مشاهده شده می پردازند. این مرحله فرصتی برای هر دو فراهم می کند تا گفتگویی بازاندیشانه در باره درس و تدریس موثر داشته باشند.
-

از فرمهای زیر برای طراحی مشاهده تدریس معلمان می توان استفاده کرد. این فرمها، استانداردهای محتوای محتوا را فراهم می سازند که در فرآیند مشاهده تدریس معلمان قابل استفاده هستند. اطلاعات اضافی را می توان در طول جلسات گفتگوی پیش و پس از مشاهده ارائه کرد.

- فرم پرسشهای پیش از مشاهده تدریس معلمان الگویی است که بر اساس حوزه های چارچوب معلمی تهیه شده است. از آنجاییکه تدریس مورد مشاهده معلمان ممکن است تمام عناصر معرفی شده برای حوزه ها را در بر نگیرد، توصیه می شود معلم از قبل یک طرح درس به ناظر ارائه دهد. ناظر و معلم بهتر است تعیین کنند که کدامیک از عناصر در طی مشاهده مورد تمرکز قرار گیرند.
- فرم یادداشت مشاهده تدریس معلمان الگویی است بر اساس مولفه ها و عناصر هر یک از حوزه های چارچوب معلمی. عناصر مورد نظر در ستون راست و مشاهدات مرتبط با آنها در ستون چپ توسط ناظر نوشته می شوند.
- فرم گفتگوی پس از مشاهده تدریس معلمان الگویی است که پس از مشاهده مورد استفاده قرار می گیرد تا با پرسشهای فراهم شده معلم را به بازاندیشی در مورد درس و در نظر گرفتن تغییرات لازم برای تدریس موثرتر تشویق نماید. چنانچه جلسه گفتگوی پس از مشاهده با تاخیر انجام می پذیرد، ناظر می تواند سوالات را از پیش به معلم ارائه کند تا آمادگی بیشتری بوجود آید.

فرم پرسشهای پیش از مشاهده تدریس معلمان

نام دبیر:	نام مدرسه:	کلاس/ پایه:
درس:	تاریخ گفتگو:	نام ناظر:
حوزه اول: برنامه ریزی و آماده سازی		
مولفه ها:		
• دانش محتوا و علم آموزش • شناخت دانش آموزان • هدف گذاری آموزشی • شناخت منابع • طراحی آموزش منسجم • طراحی سنجش از دانش آموزان		
لطفا عناصر آموزشی زیر را که مرتبط با درس مورد مشاهده خواهد بود، توضیح دهید.		
• چه مواد آموزشی را برای ارائه درس مورد استفاده قرار می دهید؟ • با پایان درس انتظار دارید دانش آموزان چه چیزی یاد بگیرند؟ • دانش آموزان چه کاری باید انجام دهند تا مطمئن شوید درس را فهمیده اند؟ • فعالیتهای کلاس بر اساس چه الگوی کار گروهی صورت می گیرد؟		

حوزه دوم: محیط یادگیری		
مولفه ها:		
• خلق محیطی احترام آمیز و عاطفی • ایجاد فرهنگ یادگیری • مدیریت فعالیت های کلاسی • مدیریت رفتار دانش آموزان • سازماندهی به فضای کلاس		
لطفا کیفیت انجام فعالیتهای کلاسی زیر که زمان مفید آموزش را به حداکثر می رساند، توضیح دهید.		
• جابجایی ها در کلاس • توزیع و جمع آوری مواد آموزشی و کمک آموزشی • وظایف غیر آموزشی (حضور و غیاب، رجوع به سرویس بهداشتی، مجوز ورود و خروج، ... و غیره) • رفتارهای مورد انتظار: ▪ آیا به وضوح به دانش آموزان گفته می شود؟ ▪ آیا فهرست آنها در جایی از کلاس نصب می شود؟		

▪ نتایج /عواقب سوء رفتارهای دانش آموزان در کلاس چیست؟
هدفهای یادگیری شما برای این درس چیستند؟
این درس چگونه به برنامه درسی ارتباط پیدا می کند؟
چه فعالیتهای یاددهی - یادگیری مورد مشاهده قرار خواهد گرفت؟ چه روشهای تدریسی؟

حوزه سوم: آموزش
مولفه ها:
• ارتباط با دانش آموزان   • به کار گیری تکنیکهای پرسش و مباحثه   • درگیر کردن دانش آموزان در فرآیند یادگیری   • استفاده از سنجش در آموزش   • منعطف بودن و پاسخگویی
برای اینکه دانش آموزان محتوا را جستجو کنند و در مباحث درسی شرکت نمایند چه پرسشهایی مطرح می کنید؟
چگونه مطمئن می شوید که همه دانش آموزان در گفتگوهای کلاسی شرکت می کنند و واکنش نشان می دهند؟
آیا ساختار درس برای دانش آموزان توضیح داده می شود تا بدانند از آنها چه انتظاری می رود؟

فرم یادداشت مشاهده تدریس معلمان

نام دبیر:

نام مدرسه:

نام پایه:

نام ناظر:

تاریخ:

درس:

مشاهدات	حوزه دوم: محیط یادگیری
	مؤلفه اول: خلق محیطی احترام آمیز و عاطفی عناصر مورد تمرکز: - تعامل معلم با دانش آموزان - تعامل دانش آموزان با یکدیگر
	مؤلفه دوم: ایجاد فرهنگ یادگیری عناصر مورد تمرکز: - اهمیت محتوا - انتظارات برای موفقیت و یادگیری - احساس دانش آموز در طی فعالیت ها
	مؤلفه سوم: مدیریت فعالیت های کلاس عناصر مورد تمرکز: - مدیریت گروه های یادگیری - مدیریت جایجایی ها - مدیریت مواد آموزشی اصلی و مکمل - عمل به وظایف غیر آموزشی - نظارت از سوی داوطلبان و فرا حرفه ای ها
	مؤلفه چهارم: مدیریت رفتار دانش آموزان عناصر مورد تمرکز: - انتظارات - نظارت بر رفتار دانش آموزان - واکنش به سوء رفتارهای دانش آموزان
	مؤلفه پنجم: سازماندهی فضای کلاس عناصر مورد تمرکز: - ایمنی و دسترسی - چینش میز و صندلی و استفاده از منابع فیزیکی

مشاهدات	حوزه سوم: آموزش
	مؤلفه اول: ارتباط با دانش آموزان عناصر مورد تمرکز: - انتظارات برای یادگیری - دستورات کلاسی و فعالیت ها - توضیح محتوای درس - استفاده از زبان شفاهی و نوشتاری
	مؤلفه دوم: استفاده از تکنیک های پرسش و مباحثه عناصر مورد تمرکز: - کیفیت پرسش ها - تکنیک های بحث کلاسی - مشارکت دانش آموزان
	مؤلفه سوم: درگیر کردن دانش آموزان در فرآیند یادگیری عناصر مورد تمرکز: - فعالیت ها و تکالیف - گروه بندی دانش آموزان - مواد و منابع آموزشی - ساختار و سرعت ارائه درس
	مؤلفه چهارم: استفاده از سنجش در آموزش عناصر مورد تمرکز: - معیارهای سنجش - نظارت بر یادگیری دانش آموزان - باز خورد به دانش آموزان - خود ارزیابی و نظارت بر پیشرفت توسط خود دانش آموزان
	مؤلفه پنجم: منعطف بودن و پاسخگویی عناصر مورد تمرکز: - سازماندهی درس - پاسخ به دانش آموزان - تداوم

فرم گفتگوی پس از مشاهده تدریس معلمان

نام دبیر:	نام مدرسه:	کلاس/ پایه:
درس:	تاریخ:	نام ناظر:
پرسی ها		
۱. بطور کلی تدریس شما تا چه حد موفقیت آمیز بود؟ آیا دانش آموزان آنچه قصد کرده بودید را یاد گرفتند؟ دلایل تان را ذکر کنید.		
۲. برای یادگیری دانش آموزان چه شواهدی دارید؟ آن شواهد چه نکاتی را در باره سطوح فعالیت، فهم و یادگیری دانش آموزان تان آشکار می سازد؟		
۳. فعالیتهای کلاس تان (جابجایی دانش آموزان، کارهای روزمره، نظم بخشی و غیره) چگونه به پیشبرد درس کمک نمودند؟ آیا موردی وجود داشت که فکر می کنید باید بطور متفاوتی انجام می شد؟		
۴. آیا در حین آموزش، فعالیتی غیر از آنچه در طرح درس آمده بود انجام دادید؟ اگر بلی، چرا و چگونه؟		
۵. در باره جنبه های مختلف ارائه درس تان توضیح دهید. (بطور مثال، فعالیتها، گروه بندی دانش آموزان، مواد و منابع آموزشی) تا چه حد موثر بودند؟		
۶. اگر فرصتی داشته باشید که این درس را دوباره به همان کلاس تدریس کنید، چه کار یا کارهایی را متفاوت انجام می دهید؟		
۷. تدریس شما چگونه بر اشتغال ذهنی دانش آموزان تان تاثیر گذاشت؟		
۸. در طول درس از سنجش غیر رسمی چه استفاده هایی بردید؟ نتایج آن چگونه بر تدریس شما یا یادگیری دانش آموزان تان اثر گذاشت؟		
۹. رفتار دانش آموزان تان چه تاثیری بر اشتغال ذهنی آنان داشت؟		

فرم پایش عملکرد معلمان

سابقه تدریس:

شماره پرسنلی:

نام و نام خانوادگی معلم:

نام مدرسه:

کلاس/ پایه:

رشته و مدرک تحصیلی:

نام ناظر:

تاریخ ارزیابی:

منطقه / ناحیه آموزش و پرورش:

برجسته ☐	ماهر ☐	پایه ☐	دور از انتظار ☐	حوزه اول: برنامه ریزی و آماده سازی
مؤلفه ها:				
شواهد:				
• دانش محتوا و علم آموزش • شناخت دانش آموزان • هدف گذاری آموزشی • شناخت منابع • طراحی آموزش منسجم • طراحی سنجش از دانش آموزان				
برجسته ☐	ماهر ☐	پایه ☐	دور از انتظار ☐	حوزه دوم: محیط یادگیری
مؤلفه ها:				
شواهد:				
• خلق محیطی احترام آمیز و عاطفی • ایجاد فرهنگ یادگیری • مدیریت فعالیت های کلاسی • مدیریت رفتار دانش آموزان • سازماندهی به فضای کلاس				
برجسته ☐	ماهر ☐	پایه ☐	دور از انتظار ☐	حوزه سوم: آموزش
مؤلفه ها:				
شواهد:				
• ارتباط با دانش آموزان • به کار گیری تکنیک های پرسش و مباحثه • درگیر کردن دانش آموزان در فرآیند یادگیری • استفاده از سنجش در آموزش • منعطف بودن و پاسخگویی				

..... تاریخ:

..... نام و امضای معلم:

..... تاریخ:

..... نام و امضای ناظر: